

REDACȚIA

Bd. Deák Ferencz-niebla nr. 30.

ABONAMENTUL

Pentru Austro-Ungaria:

un an . . . . . 20 cor.

1/2 an . . . . . 10 .

1/4 an . . . . . 5 .

1 lună . . . . . 2 .

Mii de Duminice pe an

4 coroane.

Într-o România și străină-

tate pe an 40 franci.

Corespondeție nu se îndepărta.

TRIBUNA POPORULUI

INFUSIUNE.

Nivelul parlamentului din Buda-pesta a căzut mult sub linia seriozității și obiectivității.

Căci ce altceva însemnează violențele atacurilor ce se îndreptățesc împotriva cabinetului, atacuri prelungite, pe cehi fără importanță întrinsecă? O adevărată hărță, în care sălbătrele nu-l vei afla în judecata obiectivă, ci pur și simplu în involturi de patimi nedemne de un corp legislativ.

Afacerile Nessi a crescut de sănătatea celebră, luată fiind drept cauză de către cabinetul de băsile contra ministrului de honorezi, — care alcumă înțelege datorințele militare decât demagogii kossuthisti.

E deprimător să vezi că un parlament se frământă și se trudește cu altfel de cehi, dar e totodată caracteristic, că reprezentanții „națiunii”, vajnicii kossuthisti, se agăță de toate nimicurile, întinzându-și pe față căte-un vîl cernit de „durere pentru patrie”, un vîl prin care se întreazăresc atacurile îndreptate contra Co-roaneli, contra casei domnitoare.

Imnul Casei domnitoare, s-a spus în parlamentul din Budapesta, este un cântec al călătorilor! Si aceasta se poate spune într-un parlament, din sinul căruia Majestatea Sa și-a ales sfetnici? Aceasta o pot spune, îndrăsnesc a spune aceia, peste cari s-a revărsat toată bunătatea unui regim constituțional și tot darul unui Domnitor pacific, bun și bland?

Simptomul acesta denotă o stare morbidă, denotă predispoziții destructive.

Fără indoială, kossuthismul a fost și este reprezentantul unui mod îndelungat de a concepe și de a cuprinde roul politic atât al acestei țări, cât și al poporului maghiar. Lupta de idei însă, ori-care ar fi aceleia, este de estimat și de acceptat, pe terenul legal.

Nu mai este însă o luptă de idei aceea pe care opoziția patimășă din parlamentul țării duce astazi contra — Casel domnitoare.

Principiul nes borduriști în armata, luată drept principiu de libertate individuală; nerespectarea îndatoririlor tale militare, luată drept patriotism, sunt călcări în picioare a legilor și instituțiunilor țării și bruscarea Dinastiei, — armele cu cari poartă kossuthistii lupta „constituțională”.

Unele zidare și unii politicieni de această specie merg mai departe. Nu se sfioscă să pune teze paradoxale, ca conflictul între Imperiul Austriac și Regatele Ungariei, — etc.

Astfel de figuri ar putea forma jocuri de copii și ghicitori, la niște une insă demnitate, conștiința situației și datoriei pentru un politician, nu.

Dacă obiectivitatea cerii dela demagog? De sigur că „zadarnic vei căuta-o aceasta la dinsul”.

Dacă însă politicianii de baloi își găsesc hrana morală în scandal, în sinuari și provocări, dacă acești oameni

patimilor rele sunt robii, o urmare firească, un semn și îndemn trebuie să fie pentru cel de sus că și pentru cel de jos, că această stare de lucruri nu mai este normală, nu mai poate fi susținută.

Acstea elemente nefaste împedescă și strică înaintarea normală, — trebuie deci înălțat, ca elemente putrede, usate, fără ideal mai înalt și cără luptă într-o formă nedemnă de o vieată parlamentară. Se cere, pretinde timpul și pretind imprejurările o infuзиune, ca sânge nou, neviciat, să se introducă în corpul parlamentar, ca de-acolo să se poată începe o reformare a vieții politice, a vieții publice. Elementele turbulentelor trebuie să se înfrângă, parlamentul trebuie să fie reinnoit cu oameni conștienți de ceea-ce au să reprezinte și să lucreze, pornind de pe base obiective, ear nu manate de pasiuni urite, provocatoare de neîncredere în sus, turburatoare în jos.

Întâlnirea a patru monarhi.
Ziarul „Berliner Tagblatt” i-se scrie din Copenhaga, că Tarul Rusiei, împăratul Germaniei și regele Englezilor vor face în primăvara viitoare deodată o vizită regelui Cristian al Danemarcei. Întâlnirea va avea loc în castelul regal din Fredensborg. Împăratul german va fi invitat la această întâlnire la expresa dorință a Tarului rusesc — spune stirea foii berlineze.

Revoluție în Serbia. Tot ziarul „Berliner Tagblatt” i-se raportează din Viena, că în Serbia e mare teamă de izbucnirea unei revoluții. Stirea vienează încheie: „Suntem conviniți, că monarchia austro-ungară nu va privi neactivă mișcările revoluționare din Serbia”.

Alegările pentru Congres.

Duminecă s-a ținut scrutinul pentru alegerile de mîreni la Congresul Național bisericesc, pe teritoriul Consistorului arădan. Până acum am primit stiri despre următoarele rezultate:

Cercul M.-Radna:

Dr. I. Suciu . . . . . 996 voturi ales.
Beles János . . . . . 364 „ căzut.

Cercul Arad:

Aurel Popovici 528 „ ales.
Lazar Ghebeles 296 „ căzut.

Cercul Halmagiu:

Petru Truța ales unanim.

Cercul Buteni:

Vasile Goldiș ales unanim.

Cercul Giula:

Dr. Nicolae Oncu ales cu mare majoritate.

Cercul Lipova:

Zeno Mocsnyi ales.

Cercul Birchisului:

Virgil Tomici ales cu mare majoritate, în contra candidatului mocsonyist Dr. Dobrin.

Cercul Vinga:

Vicențiu Babeș . . . . . 236 ales.

Demian Dragonescu . . . . . 217 căzut.

Cercul Siria:
Russu Sirianu, ales.

Alegerea din Radna.

Adresa lui Beles. — Mărturisire sensațională. — Adresa de aderență către alesul episcop Vasile Mangra. —

Ceea-ce de mai înainte vestisem, ieri s'a dovedit în chip strălucit: Beles János, șeful hamșiștilor, la alegerile congresuale în cercul M.-Radna, locul său natal, unde tatăl său și frații săi a fost protopop, unde și azi frații săi Vasile Beles este administrator protopopesc, unde 17 ani de-aiorind s'a tot ales de deputat în Dieta țării și după ce agitase cu toate mijloacele pe care atât de bine le cunoaște din înțelungata să deprindă electorală — la scrutinul ținut ieri a intrunit abia 360 voturi față de 1000 de voturi obținute de alesul deputat: Dr. Ioan Suciu.

Votul acesta, care onorează atât de mult pe alegatorii cercului M.-Radna este de mare însemnatate: s'a cinstit luptă devotată și desinteresată dusă în favorul bisericii și s'a ștejtit după merit apostasia.

Resultatul scrutinului a fost primul cu multă insuflare de către bărbații de încredere întruniri în colegiul de scrutin.

Și s'a întâmplat în decursul scrutinului un incident, pe care nu l'putem lăsa neamintit, fiind foarte caracteristic pentru dispoziția de care a fost cuprins cercul întreg, pe de altă parte dovedind lipsa de scrupul alui Beles János în alegerea armelor de care nu s'a sfidat să se folosi, pentru a se scoate cu orice preț ales.

Când comisarul Consistorului din Ioan Tuducescu a strigat numele bărbaților de încredere din Bărăzava, din Vaselian Popovici bărbațul de încredere a predat protocolul facând următoarele mărturisiri:

Rog pe dl Comisar să binevoiască a nimici protocolul comunei Bărăzava:

pentru că alegerea nu s'a ținut în Dumineca hotărăta;
pentru că alegatorii susținând au dat voturile lui Beles, terorizați fiind și amenințați de arindășii jidăi Seidner, care, cu ceilalți jidăi și cu sămădaie a patruncis în biserică noastră ducând de mânecă oamenii la urnă înfricăți și coruși de băuturi;

pentru că țărășorul George Ples — care a voit să impiedice pe bărbații de încredere din comuna Dumbravita ca să nu se prezinteze cu protocolul la scrutinul — totă noaptea a cutreerat casele oamenilor amenințându-i și corupându-i;

mie încă mi-a dat feciorul lui Beles, Eugen 2 fl. ca să mai „amurtește patru guri” cuvintele proprii ale cuconasului;

drept aceea din însărcinarea mai multora vin să scuz comuna noastră care singură a pătit rușinea să dea toate voturile francmasonului Beles“.

O penibilă impresie s'a produs între cei de față.

Comisarul a nimicit protocolul pentru că de fapt alegerea nu s'a

ținut în Dumineca prescrisă ceea-ce de altfel a făcut comisarul și cu protocoalele din comunele Lupești și Groșu unde toate voturile le obținuse di Dr. Suciu.

Resultatul alegerii a fost apoi comunicat alesului Dr. Ioan Suciu care petrecea în Lipova unde dinsul conducea scrutinul cercului învecinat.

Când s'a întâmpinat alesul Dr. Suciu a fost salutat cu multă insuflare. Comisarul i-a predat credenționalul, pe care l-a primit mulțumind bărbaților de încredere și făgăduindu-le că numai urmăring binele bisericii va căuta să se facă demn de încrederea alegătorilor, fară să facă deosebire între cei ce au votat pentru dinsul, sau contra.

Au trecut apoi cu totul la un prânz comun în sala mare a ospării At. Pasca.

S-au ridicat mai multe toaste. Dr. Ioan Suciu mulțumind alegătorilor pentru încrederea pusă într-oasul, V. Popovici pentru alesul Dr. I. Suciu, Dr. Suciu pentru veteranul și harnicul învețător și comisar Consistorial I. Tuducescu, Protasie Givulescu pentru bărbații de încredere și pentru alesul Dr. Suciu, Sever Secula pentru alegătorii cari au returnat pe reprezentantul proconsiliști ducând la biruință steagul devotamentului pentru popor și biserică și Sever Bocu dorind ca biruința aceasta să fie începul altor biruințe în luptele viitoare cari ne așteaptă nu numai în cele bisericești dar și în cele politice.

Cu mare insuflare se hotărăște apoi trimiterea următoarei telegrame, subscrise de bărbații de încredere și de alesul cercului:

Ilustrațij Sale
Vasile Mangra

Nagyvárad.

Bărbații de încredere adunați la colegiul de scrutin în centrul cercului Radna, Vă asigură de alipirea lor făscă așteptând cu nerăbdare momentul introducerii Voastre în tronul archiereesc.

Ioan Tuducescu, comisar consistorial, Dr. Ioan Suciu, alesul deputat al cercului Radna, Georgiu Leric, Georgiu Ardelean, George Serb, Petru Colțeu, Ostoia Mitru, Gheorghe Moldovan, George Oțelu, Grigorie Caba, Ioan Popescu, Ioan Crisnic, Ilie Crisnic, P. Givulescu, George Lupenciu, Florian Han, Vaselian Popovici, Dionisie Popa, Maxim Jurcoane, Mateiu Dionisie, Georgiu Roșu, Valeriu Iernescu, Anton Crișan, Tripon Tanasie, Onu Micle, Ioan Popa, Vasile Angeleni.

Luarea Rahovei.

9 Noemvrie 1877.

Când vor apărea aceste căteva rânduri se vor împlini exact 25 de ani de când trupele române cuceriră cetatea Rahovei.

Măi hotărășit să descrie aceste memorabile zile, 7, 8 și 9 Noemvrie 1877, la care am luat parte cu regimentul 1 de roșiori, ca o datorie sfântă către vechii mei tovarăși de luptă, ce zac ne insuflare pe câmpii bulgărești, după ce prin vitejia și sacrificiul de ei își au dat tărel și neamului, această strălucită isânză.

In dimineață zilei de 4 Noemvrie se aflau înaintea acestei cetăți trupele următoare:

Regimentul 10 dorobanți, 2 batalioane 1 batalion din reg. 1 de dorobanți, 1 batalion din reg. 4 de dorobanți, 1 batalion din reg. 15 de dorobanți

Reg. 2 călărași, 4 escadroane,
Reg. 7 călărași, 4 escadroane,
Reg. 9 călărași, 4 escadroane,
4 baterii de artilerie de câmp montate.
Toate acestea formând aripa dreaptă
a atacului sub comanda defuncțului general
Slănicescu, pe atunci colonel.

Aripa stângă se compunea din:
Brigada de roșiori, reg. 1 și al 2-lea
în total 7 escadroane.

Reg. 4 de Ulați ruși.

1 baterie călăreață română.

1 baterie călăreață rusă.

1 batalion de dorobanți sub comanda
majorului Mateescu.

Brigada de roșiori era comandată de
repausatul intru fericire, viteazul general
Cretzeanu Victor pe atunci colonel, iar to-
ata trupelor din aripa stângă de gene-
ral rus Meyendorf.

La orele 8 a.m. bateria călăreață
din aripa stângă și bateria călăreață rusă,
lusitoare de două escadroane din reg. 1 ro-
șiori, apar pe culmea dealului ce facea față
redutei din dreapta cetăței Rahova, și de-
schid la 1500 metri un foc vigoros a upra-
mărișilor turcești.

Dar tirorilor dușmani, adăpostiți prin
înălțate sinuosități ale terenului cauza per-
deri însemnante baterilor și Impedea regu-
larea tirului.

Atunci escadronul al 2-lea din reg.
1 roșiori primește ordin a șarja acestuia prea
curățeniei osmanilor și într-o clipă câmpul
este măsurat de fesoile roșilor, care acum
zec orizontale la pămînt, iar cel ce erau
mai departe fug în desordine a se adăpo-
si în cetate.

Pe la orele 9, zăresc baterile din
aripa dreaptă înaintând în galop spre a luna
poartă de lepta, și peste vre-o 10 minutei
22 gât de tun, aranca din dreapta fier și
foc asupra cetăței, încrucișind bombardarea,
cu cele 12 tunuri ale noastre din stânga.

Tirul răspund slab, și focul lor e reu-
lodreptat, căci abia un obuz ne omorise
pe o 3 cal și vre-o 4 oameni. El pară și
rezerva munitionile pentru momentul decisiv
al atacului.

La orele 9, zăresc baterile din
aripa schimbă pozițile, înaintând către ce-
itate. Situația noastră, escadroanele de ro-
șiori ce formează escorta bateriilor călărea-
ță, era căt se poate de critică, și pe fiecare
secundă aveam acum a deplâng moarteia
sau ranirea unui camarad.

Erau orele 3 p.m. când văzurăm apă-
rand pe dreapta o coloană de atac, și cu
binociele putură distinge pe bravul locoten-
tel Măldărescu în fruntea regimentului
10 de dorobanți.

Dorobanții se năpustiră ca leii asupra
primelor întăriri, și într-o clipă le și cuceris-
te. Dar val, cu ce pierderi! Lt.-colonel
Măldărescu are calul ucis și apoi mai în
țină ambele picioare străpuse de gloanțe.
Locotenții Bordeanu și Radovici fură
uciși, iar peste 300 soldați zăcesu morți
în jurul lor.

Cucerisem o redută, acea din stânga
poziției turcești sau dreapta noastră, dar
mai era una și sănările de legătură.

Colonelul Slănicescu ocupă reduta cu
două baterii și trei batalioane, și deschide
un foc neîntrerupt asupra redutei rămase
înălțate în stăpânirea dușmanului.

De altă parte colonelul Crețeanu face
o demonstrație pe stânga cu teatru brigada,
și dă ordin majorului Mateescu a ataca reduta
turcă prin flancul stâng.

Totodată pornește atacul și din dreapta
cu batalioane din 1-iu, al 4-lea și al 6-lea
dorobanți.

Dar rezistența turcilor este în adevăr
eroică și desperată. Focul lor este acum
repede și ucigător. Înzadar în trei rînduri
bravii nostri oșteni dău răvală cu baioneta,
și nu pot sfârma împotrivirea dușmanului,
și sunt aproape nimiciti la poalele năpră-
nișelor redute.

Cad loviți de moarte majorul Eni, ma-
jorul Giurescu, și sunt răniți grav, majorul
Mateescu și Burileanu, sublocotenentul Spir-
oru și Ghica Gr., iar peste 1000 de soldați
de grade inferioare zac în somnul veciel în
jurul și în sănările redutei!

Erau orele 5 p.m. împușcăturile ur-
mău mai slabe, dar gemetele răniților erau
înălțătoare.

Brigada de roșiori primește ordin a șarja
spre a salva și degaja, rămasările de trupe
decimate și fără conducători. Ea își face
datoria cu cel mai mare avint și entuziasm
și peste o jum. de oră întreaga hordă tur-
cească era îngrămădită în reduta ce le ră-
măsesecă.

Ambuiașele adună răniți, — iar a
două zi 8 Noemvrie, ne ocupăm cu trista
misericordie de a ne îngropa morții și a ne în-
tări în pozițile cucerite.

In dimineața zilei de 9 Noemvrie, cam
pe la orele 3 și jum. a.m. suntem atacați
în aripa stângă de turci.

Un escadron din reg. 4 Ulați ruși,
este surprins în avant-posturi, și aproape
nimicit; căci lor slobozi, vin se măreasă
desordinea în bivuacul brigadelor de roșiori,
care din cauza intunericului noptei mărit
prin desigură unei cerchi groase, nu putea a
se orienta.

Împușcăturile se apropiau și începeau
a se lumina de ziua, când auzirăm de-odată
urlele de „alăh, alăh“, e care strigătul ră-
boinic al turcilor la atac. El dău assalt în-
tăriturilor ce făcusem la podul după rul Skit,
dar batalionul comandat de răposatul colo-
nel Merisescu, pe atunci căpitan, îl respinse
cu mari pierderi.

Colonelul Cretzeanu trimite pe locul
Lambrino, azi colonel, să înștiințeze pe co-
lonelul Slănicescu și să îl ceară ajutorare,
căci acesta dispunea de 3 regimenter de
cavalerie intacte; dar fie din o caușă, fie
din alta, aceste ajutoare nu s-au trimese, și,
nu vom mai desgropă morții spre a se jus-
tifica.

Colonelul Cretzeanu lăsat la propriile
sale mijloace, trimite 6 escadroane și ba-
terie călăreață sub ordinele d-lui colonel
Chirilescu în ajutorul batalionului de dorobanți
ce apără podul, — iar dânsul cu un
singur escadron, merge spre Rahova să re-
cunoască dacă în adevăr e părăsită de în-
tregă oastă turcă, și la orele 7 dimineață,

un roșior împlinită lancea cu steagul trico-
lor al țării pe falnică cetate a osmanilor.

La pod turcii văzând că nu pot trece,
profita de întuneric și se strecoară prin
mlașinile Dunării spre Lom-Palaica.

Roșiorii îl urmăresc cu sulita în coastă,
și de și abea în număr de vre-o 300, ei fac
meru la prizonieri care întrec numărul lor.

Pe la orele 2 p.m. sosesc în fine și
ulani ruși. Colonelul lor fiind mai vechiu
în comandă, și ordonă incetarea urmării.

La 7 seara intrăm în Rahova cu toată
brigada, căci și oamenii erau extenuați, căci
de trei zile se bateau și aproape nu mân-
caseră nici unii nici alții.

In raportul ce generalul rus Meyen-
dorf a adresat M. S. Regelui după cucerirea
Rahovei este și următorul pasaj la
adresa roșiorilor: „Dacă nu citez nume, nu
este că mi lipsesc priilejuri de laudă, dar
acuaci pentru a fi cu desăvârșire exact, ar
trebui să fac apelul nominal al celor 2 re-
gimente de roșiori“.

Pentru roșiorii de azi și cel de mâine,
reproducem și scrisoarea marelui nostru
Capitan, cătră comandanțul brigadelor de ro-
șiori, defuncțul general Crețeanu.

„Scumpul meu colonel Crețeanu, regi-
mentele mele de roșiori, întruite în bri-
gada sub comandanțament d-tale, s'au deo-
sebit în felul cel mai strălucit în toate afac-
cerile la cari au luat parte dela începutul
acestui răsboiu, și prin disciplină și va-
loarea și prin chipul intelligent și devotat
cu cari s'au îndeplinit datoria, ele au că-
șigat stima aliaților nostri, și domneasca
Mea mulțumire.

Vitejia ce ele au desfășurat, și ser-
viciile ce au făcut cu ocazia lui Regelui Ra-
hovei au adăugat și mai mult la această
stima și mulțumire.

„Te înșarcinez dar, a mulțumi bri-
gadei de roșiori, în numele țării și în nu-
mele Meu; iar drept răsplai a bravurei
și devotamentul ei, — anunță-i că M. S.
Imperatul Rusiei a destinat 14 cruci de sf.
George spre a se împărți gradelor inferioare,
căci două de escadron, și Eu din
parte-mi confer 56 medalii de Virtute Militară
spre a se distribui acestor grade, căte
8 de escadron.

Aștept răspunsul d-tale pentru ră-
splatiile ce au meritat gradele ofișeresti, în
zilele de 7, 8 și 9 Noemvrie.

Ea în ceea-ca ce privește, pentru
energia și meritul cu care a condus trupa,
a cărei comandă îi-am incredințat, îmi fac o
plăcere să îi acordă dreptul de a purta dom-
neasca Mea țină cu eghilletele statului meu
major, ca o distincție pentru brigada ce co-
manzi și o dovedă pentru d-ta personal a
înaltă Mele mulțumiri. Dumnezeu să crească
și să îmuitească îsbândele oastei românești“.

Carol
Termin urind feștile mei camarazi,
ca în momentele de grea cumpănă, să fie
de mulți de predecesorii lor, demni de înaltele
recompense ce le-a acordat Marele nostru
Rege.

D. A. Macedonski,
major în rezervă.

Humorul lui Eminescu.

(Urmare și fine)

Urnașorul pasaj, în care se descrie
trecerea eroului prin pădure și ajungerea
lui la o ccașă de smel, ne arată înrudirea
h. monului din Călin, cu cel din „Mitolo-
gie“:

El coboară și pornește, ca să ajungă 'n acel
loc.

Eată-'l, nene, un om în drumu-'l și grăbit
din cale-afără:

Bună noaptea! 'tăm mitale! Cam te cheamă?

De-cu-seză! H-heh, mă! De-cu-seză! Ea mai stă că
nu-i aşa,

Ce caș tu noaptea 'n pădure, colinzi lumea
eac-aşa?

Cot ia cot Călin îl lergă cu odgonul de
un pom

Si se eam mai duce. — Eată că în cale-i

car un om.

Bună neaptea! 'tăm mitale! Cine ești! Sunt

Miază-noapte.

Eieie! Ce caș în codrit, pepeni vorzi și

stele coapte? De-un copac și păsta-'l leagă și cum merge

pe cărare

Eată cu em prin întuneric înaintea lui răsare.

Bună neaptea! — 'tăm mitale! — Cum te

strigă? Zorl-de-zil!

Ei cămetre Zorl de ziua, ia spune ce caș

pe-aci

Hai să săm de vorbă o țără, să măneam

păsat cu lapte

Vin lacas, că bate luna, hai la umbră, tot
ii noapte.

— Omule, ce 'mă caști prietenă?... Sună gră-
bit... Ce atâta grăba? Ciorilor ia nu mai spune, săiu că nu ai
nici o treabă!

Il legă și pe acesta, că până ce va găsi foc
Ziuă să nu se mai facă și vremea să stea
pe loc...

... El ajunge. Intr'o gropă mare vede un
foc avan-

Pe-o păreche de pirostre clocoște un cașan
Dol-spre zece smet în juru-i dorm adânc in-
tinș pe bură,

Imprejur de pirostree se cocea o mare tură
și 'n cașan notând în zamă clocoșeu vr'o
două vaci,

Hei, își zice nasdrăvanul, dețe baba de
colac!...

Acelaș humor se observă și la sfîrșitul
povestel, în care se desfășură veselul
tabiou din natură cu nuntă furnicărimel, —
sfîrșit anume relevat pentru vesela lui de
către Iancu Alexandri în scrisarea din „Con-
vorbiri“ (XVIII, p. 158), în care vorbeste și
de sgomoatoasa primire ce i-a făcut „Juni-
mea“ lui Eminescu, când a citit pentru în-
tâia oară pe Călin, sub titlu „O nuntă im-
părătească“.

In ton săgalnic este scris și începutul
din „Miron și frumoasa fără corp“, descrie-
rea unui boțez:

Ce lumină-! și ce vorbe
Jos sub grinziile colibii!
Marta mănuie cociorbe,
Ear ciobanu-și pună gluga
Mai îndrugă, căte 'ndrugă

Ese 'n noaptea cu scânteie
S-o tuli urit la fugă
Parcă i dracul în călcă!

Ear la colțul marei vetră
Stau pe laită, lângă spuze
Un moșneag și trei cumețe
Povestesc mișcând din buze...
Tinerica puica nașă
Prejmuește tot pe moșă
Pe când spăla la un blid,
Ear bătrâna gâtă făse
și cumețele se rid.

Măr ciobane, ortomane,
Unde-mi mergi așa pe frig?
— Da la rănită, la Dane,
Si la bors la Pipirig.
Ce era să-ți spun? Eac'asta?
Mi-a făcut băiat nevasta
Nu vă fie cu bănat:
Să-mi veniști și d-voastre
Că s-aș-mi suntești din sat...

... Si continuă în felul acesta, curat
popular, până în momentul când descrierea
fuctesă și autorul pornește și desvolta
ideea filosofică despre lupta grea pentru
ajungerea unei ținte frumoase.

Pe căt de dese sunt urmele de optimism
în poesile în care contemplă natura,
pe atâta sunt de rare, când poetul se
coboară în interiorul ființei sale, să au când
vorbeste de amor. „Eu nu glumeșc cu taina
ascunsă“ zice el unde-va înțelegând sub
„sub taina ascunsă“ amorul sau, sentimentul

itatea Sa rămâne încă tot în castelul din Schönbrunn, și timp de două săptămâni nu va acorda audiențe.

Nou preot al Sârbilor din Arad. O boala maghiară locală publică știrea, că administratorul de până acum al parohiei sârbe din Arad (oraș), Alexandru Brancovici a transferat la parochia din Petrovoselo în comitatul Timiș, iar în locul lui a fost numit la Arad din partea episcopiei dela Timișoara Dr. Stanimir Jupanschi, protopop titular și fost profesor de teologie în Carlovăț. Noul paroch sârb își va ocupa postul încă în Joia Viitoare, și coreligionarii nostri sârbi din loc îșteaptă cu multă bucurie venirea nouului lor păstor sufletesc.

Nou consul italian la Fiume. Nou consul italian, numit de regie italiana la Fiume, este căpitanul Victor Lebrecht, căruia Majestatea Sa Monarchul nostru i-a dat zilele acestea exequatura.

Atentatorul dela Bruxella. Regele Leopold al Belgiei a declarat, că ar fi o lăsată din parte-i, dacă ar abdica de la tron din pricina atentatului, ce s'a comis zilele recute în contra lui. — Pertractarea procesului în contra atentatorului Rubino a fixată pe azi, 24 Noemvrie n. Advocatul Ryer însă a renunțat să apere pe atentator, deoarece e de părere, că acesta este un agent provocator.

A gresit trenul. Rosa Deutsch din Reșița întorcându-se zilele acestea din Czajova, unde și-a vizitat rudele, în stația unea Jebelu, vrând să se urce în tren, în loc să se urce în trenul de Reșița, s'a urcat în cel din Timișoara. Observându-și greșala, a sărit din tren și a ajuns sub roate, cărui au sfidat amândouă picioarele. Femeia fu transportată în spitalul din Czajova, unde peste puțin timp își dădu suflare.

Necrolog. Cu inima frântă de durere, mută la canoșință tuturor radenilor conașenților și cunoștenților, că prea iubită mea soție Anna Nicola născ. Condor după lungi și grele suferințe, împărtășită cu sf. Taine, a înecat din viață în 20 Noemvrie n. la 3 ore dim. în al 30-lea an al ei și al 9-lea al fericitelor sale casatorii. Înmormântarea să va face Sâmbătă în 22 Noemvrie n. la 11 ore în cimitirul gr.-or. din Albac-Aradă. Fie-i terine ugoare și memoria în veci neuitată! Albac-Aradă, în 20 Noemvrie n. 1902. Jalinicul soț Nicolae Nicola, preot.

Un exemplu de bestialitate fără păreche a dat zilele acestea un zugrav din Copenhaga, care a ucis pe propria sa mamă. Biata femeie a suferit multe chinuri sufletești din pricina flului ei, care a fost condamnat de repetite ori la temniță

și muncă silnică. El era acum de 20 de ani și vrând a se logodi, îl cerea mereu bani mamei sale, care era săracă și se hrănea ca cuscatoarească. Si fiind că nenorocita femeie n'avea de unde să-i dea bani, s'a năpustit asupra ei și i-a tăiat gâtul. Si se vede, că fapta aceasta criminală a pregătit-o dinainte, căci deja înainte de omor, ucigașul pusese în curtea casei o căruță, în care a aruncat cadavrul mamei înșărat în niște covoare și l'a dus în port unde l'a aruncat în apă. Peste cîteva zile s'a găsit cadavrul. Zugravul povestia vecinilor, că mama-sa a dispărut, nu părea însă de loc sănătă și trăia mai departe în desirăbălare. El a fost acum arestat și a mărturisit crima cu toate detalurile, fără niciodată sănătă sau părere de rău. In Danemarca de două-zeci de ani nu s'a întâmplat vr'un matricidiu, lumea comentea că vii acest cas oribil.

Fortuna pe Marea Neagră. Furtuna ce a băntuit zilele trecute pe Marea Neagră n'a avut din fericire urmăriile despre care se vorbia. „Bosnia”, a sosit la Constanta-nopol, după deouăzeci de ore de luptă cu uraganul. Tot astfel a suferit întâzire și Regalea Carei, care a fost cu o întâzire de 6 ore la Constanța.

Mirese notătoare. În fiecare țară sunt alte obiceiuri și însurății cu alte pretenții față de candidatul de mirese. La noulăfiorul înțelept vrea să stie, că înțelege se fata la fert, copit, cusut, spălat și la alte lucruri economice, căci prin aceste și din aceste are să trăiască. Nu fac altcum nici fiorii din Himla de lângă insula Rodus, numai că aici traiul e altul prin urmare și pretensiile sunt altele. Însurățul din Himla, care trăiește din pescuit și din alte lucruri, ce se află în mare, vrea să stie, că oare să fie nota nevăstuica lui, să fie să scoată bureți din mare, Astfel nainte de cununie să ţine o probă de notat cu fata. E îndatorată să noate, să scoată bareți din deosebite afumizimi și numai după ce să constată că e în stare de aceste să ţine cununia.

Bibliografie. Continutul nr. 11 din Revista „Convorbiri Literare” anul 36, 1902: Din Rucăr (roman), de C. Oeconomu. — Istoria lui Mihai Viteazul. Cap. III.: Înăntășii și vecinii lui Mihai Vodă; Stefan Surdal, Alexandra-cel-Rău, Aron. Mihai ajunge Domn. Cap. IV.: Cel dintâi an din domnia lui Mihai Vodă. Răscoala împotriva Turcilor. — Scrisori din anii 1853 până 1862, de T. Maiorescu. — Din vremea lui Anton Pann, de G. Bogdan Duică. — Petru Cercel, după isvoare de către publicate sau inedite, de H. Schachman. — Un crizos al Radului Vodă dela Afumați din 1526, Maiu 18, de St. Nicolaescu. — Un cântec dela 1821, de G. Bogdan Duică. — Vasile Pop, Din ocazia vieții. — Ioan Petrovici, Un

colt de viață (recensuni), de Il. Chendi. — Începuturile tipografiei în țara românească, de N. Hodos. — Ziarul lui Ioan Nemes din Hăgig, de Al. Lăpădatu.

PARTEA LITERARĂ.

Români în Dacia-Traiană Până la întemeierea Principatelor.

De
D. Onciu.
(Urmare și fine).

Până la constituirea bisericii bulgare, o organizație bisericească, care se desvolte mai departe elementele creștine primite din sudul Dunării, nu există și nu poate să existe în Dacia sub stăpâniri pagane. Prin o biserică constituată, elementul roman dela Banăre a putut să se formeze ca popor creștin numără în provinciile imperiului, în cele trei secole dela Constantin M. până la invaziunea slavă; ear invaziunea pagână trebuie să-l fi aflat așa iată în credință încât el să poată rezista până la creștinarea Bulgarilor. Această rezistență el nu ar fi putut să aibă în nordul Dunării, fără o puternică alimentare din miazăzi.

Ajă fiind, limba Românilor din Dacia, cu elementele ei transdanubiane, creștinismul lor de origine latină, pe lângă mărturii istorice despre intensitatea elementului roman în provinciile de miază-noapte ale peninsulei Balcanice până în secolul VII și despre retragerea lui de către invaziunea slavă, sunt argumente incontestabile pentru o immigrare română din sudul Dunării. Dar nu această immigrare a dat ființă poporului roman în Dacia-Traiană, a cărui existență din timpul dominațiunii române o dovedește totătră tradiția istorică, ca și așezarea lui geografică.

Un popor immigrat pe nesimțite, care de-a dreptul să occupe exact același teritoriu pe care înainte de un mileniu, îl părăsise străbunii săi; care îndată să fie recunoscut, de către vecinii aflată, ca popor vechi în țară, mai veche chiar decât ei însăși; care, abia venit, să absorbă, pe un intins teritoriu și încă întuțunat organizația regatului ungar, neamuri de mult așezate, până atunci nedesnaționalizate de stăpânii lor, și din data să se redice la o stare socială și politică precum cea a Romanilor în Dacia: acel popor al minunilor, istoria nu-l cunoaște, mintea noastră nu-l cuprinde.

Față cu acestea, nu este admisibilă decât o admigrare română din miazăzi, la neamul daco-român, născut și crescut în

țara lui. Prin această admigrare, care explică suficient tot ce adversarii continuății au invocat mai cu temei, se mai explică și faptul foarte remarcabil că numai în afara de teritoriul colonizațiunii române mai intense în Dacia se află proprietăți fonetică de ale dialectelor transdanubiane, pe cînd pe acel teritoriu însuși s'a păstrat mai curat dialectul daco-român propriu zis. Unde era un strat vechi mai puternic, influența statului nou a fost mai slabă.

Cât despre timpul immigrărilor, ea caută să fi început nu mult după așezarea Slavilor în peninsula Balcanică. Mai ales perioada de liniște ce-a urmat în Dacia după așezarea Bulgarilor în Moesia (679) și până la venirea Ungurilor (894) a trebuit să atragă pe Români transdanubiani, puși în mișcare prin retragerea de către invaziunea slavo-bulgă. Puterea Avarilor era slăbită încă dela defecțiunea Bulgarilor sub Cubrat (pe la 635), federat al imperiului roman; cu Bulgarii (pe atunci așa zatii la miază-noapte de gurile Dunării), se aliase și Slavii vecinii, cum și „captivii romani al Avarilor” din nordul Dunării, spre a scutura jugul avar. În urmă, părțile Daciei se găseseră unite cu statul bulgar din Moesia (chiar dela început), cu care, după risipirea Avarilor prin Carol M. (799), s'au unit și părțile stăpânești până atunci de ei la răsărit de Tisa.

Pe timpul când ambele maluri ale Dunării în secolul IX până la Morava și Tisa, erau unite sub aceeași stăpâneire, — ca „țară imensă și popor mult”, cum un geograf german din secolul IX numește imperiul bulgar din timpul său, — admigrarea română din miazăzi, la frânt pe atunci mai bine adăpostiți în Dacia, a putut să urmeze mai firește decât orășand. Negreșit, ea putea să se continue și în secolele următoare, dar fără să aibă caracterul unei mișcări în masă: nici masele puse în mișcare, nici motivul unei asemenei mișcări nu se mai aibă pe urmă. Partea cea mai mare a elementului roman din provinciile de miază-noapte ale peninsulei Balcanice s'a retras, pe căt se vede, în primele secole după așezarea Slavilor și Bulgarilor, căci el n'a avut o influență mai însemnată asupra limbii acestor popoare. Retragerea s'a făcut mai întâi spre miazăzi, unde este adeverită; pe urmă și spre miază-noapte, unde este probabilă.

Înăntășii prin admigrarea de pe Dunăre, Români din Dacia au putut apoi să absorbă cu atât mai ușor elementul slav conlocuitor, ale cărui urme au rămas în nomenclatura topografică pe toată întinderea țării, ca și în elementele slave ale limbii românești și ale organizației sociale și politice, și să desvoile acea putere de expansiune prin care ei au cucerit etnicște aproape tot teritoriul Daciei antice, ear politicește partea cea mai extinsă a ei. Această putere de asimilare și de expansiune, cum istoria noastră decât la popoare autohtone s'au cuceritoare, ei au dezvoltat-o mai ales ca element autohton pe teritoriul colonizațiunii române, ca element cuceritor în Principate.

Așa înțelegem istoria veche a Romanilor în Dacia-Traiană.

Red. respons. Ioan Russu Sirianu. Editor Aurel Popovici-Barcianu.

Insetiuni și reclame.

Casă de închiriat.

În comuna Domașnia (Bănat) care are târguri regulate, s'a edificat anul acesta o casă de nou provăzută cu 4 etajii (odă), 1 bucătărie, 1 cămară ceridor împregiat, și alte realități la locul cel mai bun în piata, întocmit pentru prăvălie (dughean) și ospătărie (biră) și se va închiria dela 1 Decembrie 1902 st. v. Avis Romanilor interesati.

Domașnia, în 1 Noemvrie 1902.

Cu toată stima
Nicolae Mejdina,
epitrop.

Il. Chendi.

căsătorie (birt) și se va închiria dela 1 Decembrie 1902 st. v. Avis Romanilor interesati.

Domașnia, în 1 Noemvrie 1902.

Cu toată stima
Nicolae Mejdina,
epitrop.

căsătorie (birt) și se va închiria dela 1 Decembrie 1902 st. v. Avis Romanilor interesati.

Domașnia, în 1 Noemvrie 1902.

Cu toată stima
Nicolae Mejdina,
epitrop.

căsătorie (birt) și se va închiria dela 1 Decembrie 1902 st. v. Avis Romanilor interesati.

Domașnia, în 1 Noemvrie 1902.

Cu toată stima
Nicolae Mejdina,
epitrop.

căsătorie (birt) și se va închiria dela 1 Decembrie 1902 st. v. Avis Romanilor interesati.

Domașnia, în 1 Noemvrie 1902.

Cu toată stima
Nicolae Mejdina,
epitrop.

căsătorie (birt) și se va închiria dela 1 Decembrie 1902 st. v. Avis Romanilor interesati.

Domașnia, în 1 Noemvrie 1902.

Cu toată stima
Nicolae Mejdina,
epitrop.

căsătorie (birt) și se va închiria dela 1 Decembrie 1902 st. v. Avis Romanilor interesati.

Domașnia, în 1 Noemvrie 1902.

Cu toată stima
Nicolae Mejdina,
epitrop.

căsătorie (birt) și se va închiria dela 1 Decembrie 1902 st. v. Avis Romanilor interesati.

Domașnia, în 1 Noemvrie 1902.

Cu toată stima
Nicolae Mejdina,
epitrop.

căsătorie (birt) și se va închiria dela 1 Decembrie 1902 st. v. Avis Romanilor interesati.

Domașnia, în 1 Noemvrie 1902.

Cu toată stima
Nicolae Mejdina,
epitrop.

căsătorie (birt) și se va închiria dela 1 Decembrie 1902 st. v. Avis Romanilor interesati.

Domașnia, în 1 Noemvrie 1902.

Cu toată stima
Nicolae Mejdina,
epitrop.

căsătorie (birt) și se va închiria dela 1 Decembrie 1902 st. v. Avis Romanilor interesati.

Domașnia, în 1 Noemvrie 1902.

Cu toată stima
Nicolae Mejdina,
epitrop.

căsătorie (birt) și se va închiria dela 1 Decembrie 1902 st. v. Avis Romanilor interesati.

Domașnia, în 1 Noemvrie 1902.

Cu toată stima
Nicolae Mejdina,
epitrop.

căsătorie (birt) și se va închiria dela 1 Decembrie 1902 st. v. Avis Romanilor interesati.

Domașnia, în 1 Noemvrie 1902.

Cu toată stima
Nicolae Mejdina,
epitrop.

căsătorie (birt) și se va închiria dela 1 Decembrie 1902 st. v. Avis Romanilor interesati.

Domașnia, în 1 Noemvrie 1902.

Cu toată stima
Nicolae Mejdina,
epitrop.

căsătorie (birt) și se va închiria dela 1 Decembrie 1902 st. v. Avis Romanilor interesati.

Domașnia, în 1 Noemvrie 1902.

Cu toată stima
Nicolae Mejdina,
epitrop.

căsătorie (birt) și se va închiria dela 1 Decembrie 1902 st. v. Avis Romanilor interesati.

Domașnia, în 1 Noemvrie 1902.

Cu toată stima

A apărut:

STROPI DE RÓUĂ

DE
ELENA DIN ARDEAL.

Prețul 1 cor. plus 5 fil. porto.

Se află de vânzare la Administrația ziarului „Tribuna Poporului”.

„Nădlăcana”

institut de credit și economii, societate pe acțiile în
NĂDLAC (Nagylak) comitatul Cienadului.

Fondată la 1897 cu un capital social de 100.000 coroane în 1000 bucați acții à 100 coroane.

Acordă: credite personale pe cambii, credite pe cambii cu acoperire hipotecară, credite pe obligațiuni cu covenî și împrumuturi pe amanete și efecte publice.

Primeste: depuneri spre fructificare, după care institutul plătește contribuția erarială; ear deponenții primesc după banii depuși 5% interese.

545 - 69

Directiunea.

733 - 33

Telefon: 440

Telefon: 440

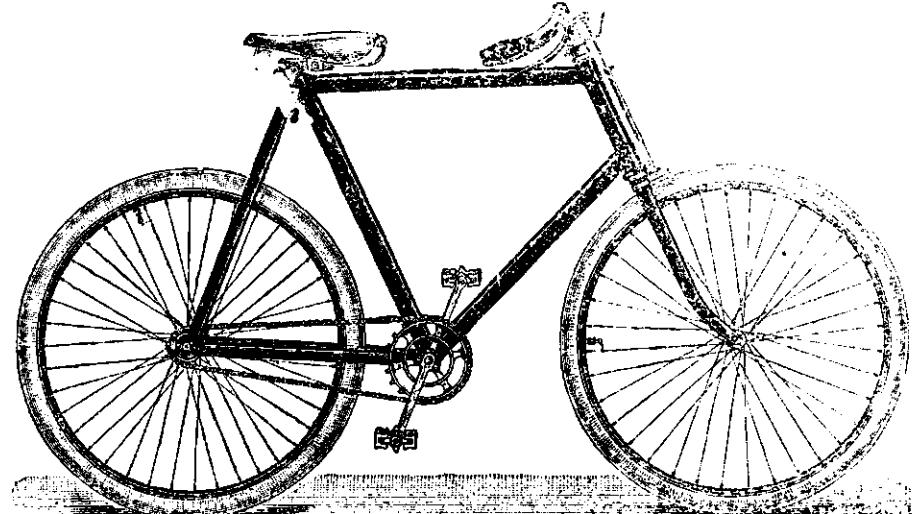
Koch Dániel

A R A D, strada Deák Ferencz nr. 42,
vis-à-vis de hotelul „Crucea-albă”.

Mare deposit de biciclete de primul rang, de mașini de cusut și esclusiv deposit de cele mai vestite biciclete

„Puch”.

Primesc în lucrare transformarea totală, emailarea în toate colorile, precum și nickelarea a orice biciclete.

Părți constituitoare de biciclete și mașini de cusut, precum și tot felul de fabricate pentru mașini permanent se găsesc în magazinul meu.

Biciclete și mașini de cusut se vând cu prețuri favorabile.

Aplicarea la locul lor a sonerelor electrice și a telefoanelor de casă se execuță cu prețuri foarte avantajoase.

Mare magazin de mașini electrice.

Mare atelier pentru reparaturi.

Comandele din provință se îndeplinesc cu toată punctualitatea.

OPURI și BROȘURI

Se recomandă

FOI PERIODICE

a executa următoarele:

INVITĂRÎ

BILETE DE LOGODNA
după dorință și în colori

BILANȚURI

ANUNȚURI FUNEBRALE

• Tot felul de lucrări tipografice •

attingeoare de această branșă

PROGRAME

RILETE DE CUNUNIE
după dorință și în colori

ADRESE

BILETE DE ÎNTRARE

Tipografia „Tribuna Poporului”

ARAD

Str. Deák Ferencz nr. 20

PREȚ-CURENTURI

NOTE

STATUTE • LIBELE

CIRCULARE

CĂRȚI DE VISITĂ
diferite formate

MENU

PLICURI CU FIRMA

OBLIGAȚIUNI

• Diferite tipărituri pentru bănci •

CĂRȚI în COMISIUNI

Prețuri moderate!

EDITURĂ PROPRIE